

ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КЛІМАТ УКРАЇНИ ТА ШЛЯХИ ЙОГО ПОЛПШЕННЯ

*Шершенюк О.М., к.е.н., доцент,
Плахтій А.О.*

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Розвиток сучасної економіки важко уявити без ефективної інвестиційної діяльності. Залучення інвестицій, у тому числі іноземних, забезпечує науково-технологічний прогрес, економічне зростання, створення додаткових та збереження існуючих робочих місць, активізацію підприємницької діяльності тощо. Швидкість впровадження інвестиційних технологій в Україні залежить від сприятливого інвестиційного клімату, соціально-економічного розвитку, врегульованості законодавства в державі. Питанням визначення та підвищення ефективності інвестицій в ринкових умовах присвятили роботи відомі зарубіжні та вітчизняні вчені: Беренс В., Бірман Г., Брігхем Ю.Ф., Ковальов В.В., Норткотт Д., Холт Р., Хорн Д., Бланк І.О., Гриньова В.М., Савчук В.П., Хобта В.М., Яковлев А.І., Ястремська О.М. та ін. Незважаючи на тривале і всебічне висвітлення проблем інвестиційної діяльності в наявній літературі дана проблематика залишається актуальною.

Одним із ключових процесів який характеризує ступінь відкритості економіки є процес інтернаціоналізації капіталу, який варто характеризувати з точки зору мобільності капіталу, а також інтенсивності інвестиційної діяльності. Для оцінки сучасного стану іноземного інвестування проаналізуємо рух прямих іноземних інвестицій в Україну та з України, що дасть можливість оцінити позицію останньої в процесах транскордонного руху капіталу.

Варто відзначити, що обсяги залучення іноземних коштів на територію України протягом останніх десяти років були досить динамічними. Простежуються значні коливання обсягу інвестицій, особливо різкий спад надходжень відбувається в 2014 р., що є своєрідним погіршенням розвитку економіки, адже в цей період часу інвестиції скоротилися на 40% (табл. 1) [1].

На початок 2019 року основними інвесторами України залишаються такі країни, як Кіпр – 8879,5 млн. доларів, Нідерланди – 7060,9 млн. доларів, Велика Британія – 1955,9 млн. доларів, Німеччина – 1668,2 млн. доларів. Найбільший обсяг прямих інвестицій з України направлений на Кіпр – 5931,9 млн. доларів [1]. Оцінка сучасного стану іноземного інвестування свідчить про низьку інвестиційну активність в Україні. Основними причинами, що перешкоджають залученню іноземних інвестицій є: наявність суттєвих ризиків на валютному ринку; складне становище банківської системи країни; зниження міжнародної конкурентоспроможності українських підприємств, низька якість продукції, яка не відповідає європейським стандартам; складність системи оподаткування; наявність вагомих проблем у законодавчій базі щодо інвестування та відсутність гарантій щодо захисту прав інвесторів; відсутність належних і дієвих заходів боротьби з корупцією в органах державної влади.

Таблиця 1 – **Прямі інвестиції (акціонерний капітал) (млн. дол. США)***

Станом на 01.01	Прямі інвестиції в Україну	Прямі інвестиції з України
2010	38 992,9	5 760,5
2011	45 370,0	6 402,8
2012	48 197,6	6 435,4
2013	51 705,3	6 568,1
2014	53 704,0	6 702,9
2015	38 356,8	6 456,2
2016	32 122,5	6 315,2
2017	31 230,3	6 346,3
2018	31 606,4	6 322,0
31.12.2018	32 291,9	6 295,0

* дані наведено без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя, за 2014–2018рр.–також без частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.

Враховуючи ці фактори та усвідомлюючи важливість поліпшення інвестиційного клімату в Україні, головним завданням на подальшу перспективу є підготовка необхідної правової та організаційної бази для підвищення дієздатності механізмів забезпечення інвестиційного клімату, формування основи збереження та нарощування конкурентоспроможності вітчизняної економіки.

Для цього необхідно здійснити ряд заходів які комплексно впливатимуть на інвестиційний клімат в країні та активізують приток іноземного капіталу: забезпечення надійного інституційного захисту прав інвесторів; вдосконалення нормативно-правової бази підприємницької та інвестиційної діяльності; сприяння розвитку науки, науково-технічної та інноваційної діяльності; вдосконалення системи корпоративного управління та процедури банкрутства; розробка скоординованої державної політики у сфері державних запозичень; вдосконалення державної політики у сфері приватизації державних підприємств та її реалізації; реформування діючої амортизаційної та податкової системи в Україні; створення в Україні дієвого механізму протидії корупції; розвиток фінансової сфери; створення пільгових умов для інвесторів, що здійснюють інвестиційну діяльність у соціально важливих напрямках.

Сучасний стан іноземного інвестування характеризується недостатнім обсягом притоків капіталів, які знаходяться під впливом негативних чинників, що склалися в країні (військові операції на сході країни та окупація Криму, недосконалість законодавчої бази, політична нестабільність, криза уряду, корупція, несприятлива економічна ситуація). Приріст інвестицій у вітчизняну економіку, та перетворення її у конкурентоспроможну на світовому ринку можливе лише за умови здійснення дієвих реформ для поліпшення інвестиційного клімату в країні.

Література:

1. Прямі інвестиції в Україну і з України за 2010-2018 рр. URL: <http://kh.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 02.10.2019).

ВРАХУВАННЯ ЕФЕКТУ СИНЕРГІЇ ПРИ ВИЗНАЧЕННІ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

*Шершенюк О.М., к.е.н., доцент,
Щеклеїна А.О.*

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Включення України у світовий економічний простір та створення в країні довгострокових умов для неперервного економічного зростання зумовлюють необхідність нарощування й ефективного використання інноваційного потенціалу, розширення можливостей його реалізації в процесі поглиблення інтеграції національної економіки у світові та регіональні структури.

Дослідження та використання синергії у інноваційній діяльності підприємства особливо важливі, адже механізм управління інноваційним розвитком підприємства є складним та багатоелементним. Кожен з виявлених чинників та джерел синергізму може або позитивно, або негативно впливати на параметри реалізації етапів інноваційного процесу або не позначатися на результатах, а поєднання їх впливу може мати непередбачені наслідки для результатів певних етапів або інноваційного процесу загалом.

Осмислення особливостей проявів синергетичних ефектів дозволяє здійснювати управління економічними процесами на якісно новому рівні та новими підходами щодо прогнозування, планування, регулювання як на мікро-, так і на макрорівнях.

Україна, яка орієнтована на інноваційний шлях розвитку економіки, обов'язково повинна враховувати синергетичні ефекти від впровадження інновацій. У зв'язку з цим система управління повинна бути:

- рефлексивною, тобто основою на здатності прогнозувати наслідки реалізації прийнятих рішень і на цієї основі корегувати управлінські дії з урахуванням ситуації, яка склалася;
- багатоваріантною і нелінійною;
- ситуаційною, такою яка зіставляє управлінські дії зі станом і тенденціями розвитку соціально-економічної середовища на момент прийняття рішень;
- самоорганізуючою, тобто система управління повинна перетворювати себе, щоб відповідати вимогам оновленого суспільства.

Початком сучасних уявлень о синергії в економіці стала робота І. Ансоффа, яка була опублікована у 1965 р. Визначення «синергія» означає факт такої сукупної дії двох або декількох факторів на деякий об'єкт, яка не може бути пояснена простим підсумовуванням (або відніманням) діючих факторів.